

Lp. Ahti Kuningas

Kantsler

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

info@mkm.ee, ahti.kuningas@mkm.ee

28.07.2026.a.

SELGITUSTAOTLUS

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) ja Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (EIS) käivitasid Eesti ettevõtete rahastamiseks uue innovatsioonilaenu meetme, mis on mõeldud ettevõtjatele, kelle innovaatiline projekt vajab rahastust arendustegevuseks, investeringuteks või turule jõudmiseks olukorras, kus tavapärased toetusmeetmed või turupõhine rahastus ei ole sobiv lahendus. EIS eelisvaldkonnad, kuhu suunatakse rohkem ressursse, on valitud vastavalt riiklikule Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse arengukavale (TAIE). Valik tugineb kolmel kriteeriumil: tehnoloogiline potentsiaal, ekspordivõimekus ja tootlikkuse kasv. Eelisvaldkondadesse suunab EIS teadus- ja arendustegevuse toetamise rahastuse, mille maht kasvab järgmise kolme aasta jooksul 73%. Seega toonitame, et üks viiest EISi eelisvaldkonnast on tervisetehnoloogiad ja personaliseeritud meditsiin. Innovatsioonilaenu meede täiendavalt Rakendusuuringute programmile (RUP) on turul väga olulised ja kõrgelt hinnatud instrumendid TA-uuringute kaasrahastamiseks.

GeneCode AS esitas 30.04.2026 EIS-ile Innovatsioonilaenu taotluse summas 3 825 000 eurot. 8. juulil 2026 toimunud finantskomitee koosolekul otsustas EIS GeneCode AS-i taotlust mitte rahuldada, põhjendades taotluse mitterahuldamist järgnevalt:

„Laenufinantseerimise taotlust käesolevas etapis mitte rahuldada, kuna ettevõtte tulevaste rahavoogude kujunemine ning võimekus laenukohustusi teenindada ei ole piisava kindlusega tõendatud. Komitee peab võimalikuks taotluse uuesti läbivaatamist juhul, kui ettevõtte esitab usaldusväärsed tõendid prognoositavate rahavoogude tekkimise kohta, sealhulgas sõlmitud lepingud või muud siduvad kokkulepped, mis võimaldavad hinnata ettevõtte laenuteenindusvõimekust. Täiendavalt võib komitee tulevikus kaaluda laenufinantseerimise võimalust koos erainvestorite kapitalipanusega, eeldusel, et ettevõtte on edukalt kaasanud täiendavat omakapitali ning finantseerimistehingu riskiprofiil on vastuvõetav. Võimaliku finantseerimise edasisel menetlemisel tuleb hinnata tagatiste piisavust, realiseeritavust ja õiguslikku teostatavust, sealhulgas intellektuaalomandi õiguste ning aktsiate pantimise võimalusi.“

GeneCode AS on seisukohal, et finantskomitee otsus ei vasta HMS § 56 lõigetes 2 ja 3 sätestatud tingimustele. Soodustava haldusakti andmisest keeldumine peab olema kirjalikult põhjendatud, sealhulgas on haldusorganil kohustus märkida haldusakti keeldumise aluseks olevad faktilised asjaolud ning õiguslik alus. Kogu menetluse protsess, sealhulgas taotluse hindamine, peab olema läbipaistev ning taotluse hindamiskriteeriumid peavad olema taotlejatele eelnevalt teatavaks tehtud. Käesolevalt ei ole EISi oma otsusest sisuliselt põhjendanud. Otsuse põhjenduses ei ole märgitud kaalutlusi, millest EIS otsuse tegemisel lähtus. Otsuses ei kajastu analüüs esitatud tõendite kohta ega viide asjaoludele, millele EIS otsuse tegemisel tugines. Peame oluliseks märkida, et otsuse tegemisel on lähtutud hindamiskriteeriumitest, mida innovatsioonilaenu tingimustes ei ole ette nähtud. Seetõttu ei ole meil võimalik aru saada, millistel objektiivsetel alustel taotlust ei rahuldatud ning millised puudused peaksime enne uue taotluse esitamist kõrvaldama.

MKM-i on andnud EISile mandaadi menetlemaks innovatsioonilaenu taotlusi. GeneCode AS on valmis esitama uue innovatsioonilaenu taotluse, mida formaalselt on julgustanud tegema ka EIS, kuid eelnevalt sooviksime saada MKM-i hinnangu alljärgnevate küsimuste tõlgenduste osas.

Enne taotluse esitamist osalesid GeneCode AS tiimiliikmed EISi poolt korraldatud veebiseminaril. Lisaks tutvusime põhjalikult innovatsioonilaenu tingimustega. GeneCode AS esitas põhjaliku taotluse koos kõikide nõutud andmetega, mistõttu ei saa me nõustuda ühegi finantskomitee seisukohas esitatud põhjendusega. Toome järgnevalt välja oma seisukohad finantskomitee otsuse osas:

1. Finantskomitee seisukoht: „*Laenufinantseerimise taotlust käesolevas etapis mitte rahuldada, kuna ettevõtte tulevaste rahavoogude kujunemine ning võimekus laenukohustusi teenindada ei ole piisava kindlusega tõendatud.*“ Rahavoo kujunemise tõendamise osas esitasime koos laenutaotlusega detailse rahavoogude prognoosi nimega „Deal Valuation NPV 2026 Scenarios“. Prognoos oli koostatud koostöös rahvusvaheliselt juhtiva nõustamisagentuuriga biotehnoloogia sektoris (<https://www.pharmaventures.com/>). Lisaks kaasasime plaani koostamisse GeneCode äriarendusjuhi MD Anti Sainast, kes on viimased 30 aastat töötanud rahvusvahelistes ravimifirmades nagu Schering ja Bayer. Rahavoogude prognoos põhines globaalsel turu-uuringul „PD Market Landscape“, mis oli lisatud ka laenutaotluse dokumentide juurde. Täiendavalt olime esitanud ka ülevaate patentidest, mis kinnitavad, et lahendus on globaalselt unikaalne, kuid ka juriidiliselt kaitstud. Kui EIS on seisukohal, et GeneCode AS-il puudub sobilik ravimikandidaat, mille alusel on rahavoogude prognoos koostatud, siis sooviksime näha EISi täpsemaid selgitusi. Otsusest ei selgu, milliseid konkreetseid rahavoogude prognoosi eeldusi pidas finantskomitee ebapiisavalt põhjendatuks. Samuti puudub hinnang esitatud rNPV mudelile, turuanalüüsile, riskikoefitsientidele või nende aluseks olnud eeldustele.
2. Finantskomitee otsuses kajastub: „*Komitee peab võimalikuks taotluse uuesti läbivaatamist juhul, kui ettevõtte esitab usaldusväärsed tõendid prognoositavate rahavoogude tekkimise kohta, sealhulgas sõlmitud lepingud või muud siduvad kokkulepped, mis võimaldavad hinnata ettevõtte laenuteenindusvõimekust.*“ Vastusest ei selgu, kas EIS on üldse hinnanud esitatud dokumentide usaldusväärsust, samuti puudub põhjendus, miks esitatud dokumendid ei vasta „usaldusväärsete tõendite“ standardile. Olime muuhulgas esitanud ka eelkokkuleppe Jaapani börsil noteeritud globaalselt TOP25 hulka kuuluva rahvusvahelise ravimitootjaga Otsuka Holdings Co., Ltd sõlmitud eellepingu läbirääkimiste alustamiseks kommertstehingu teostamiseks. Otsuka on juba tänaseks investeerinud omapoolseid ressursse ja meie ühend KB480 on juba Jaapanis nende laboris testimisel. Seega jääb selgusetuks millele tuginedes tegi komitee järelduse, et ettevõtte laenuteenindusvõimekust ei ole võimalik hinnata. Komitee ei ole põhjendanud miks ei ole GeneCode AS-i poolt esitatud tõendid prognoositavate rahavoogude tekkimise kohta usaldusväärsed ning millistele asjaoludele tuginedes jättis komisjon tähelepanuta GeneCode Asi poolt esitatud lepingud.
3. Finantskomitee otsuses kajastuv seisukoht „*Täiendavalt võib komitee tulevikus kaaluda laenufinantseerimise võimalust koos erainvestorite kapitalipanusega, eeldusel, et ettevõtte on edukalt kaasanud täiendavat omakapitali ning finantseerimistehingu riskiprofiil on vastuvõetav.*“ Otsuses seatakse uus juriidiliselt siduv tingimus – erainvestori kaasamine –, mis innovatsioonilaenu tingimustes ei kajastu. Jääb ka arusaamatuks, miks senini kaasatud erainvestorid ei vasta EIS nõuetele. Kui komitee peab seda oluliseks hindamiskriteeriumiks, tulnuks see taotlejatele eelnevalt avaldada. Toonitame, et hindamiskriteeriumid peavad olema tehtud teatavaks enne taotluse esitamist, et taotlejal oleks võimalik nendega taotluse esitamisel arvestada. Hindamiskriteeriumite lisamine taotluse menetluse ajal või hindamise etapis on õigusvastane.
4. Täiendavalt jääb arusaamatuks komitee viide taotleja „*riskiprofiilile*“. Meie hinnangul vastab GeneCode AS taotlus innovatsioonilaenu „*riskiprofiilile*“. Oleme seisukohal, et riskiprofiili hindamisel tuleks lähtuda järgmistest objektiivsetest kriteeriumitest:
 - a. Tervisetehnoloogiad ja personaliseeritud meditsiin on (EIS) eelisvaldkonnad, kuhu suunatakse rohkem ressursse, on valitud vastavalt riiklikule teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse arengukavale (TAIE).
 - b. Projekt panustab TAIE fookusvaldkonna – tervisetehnoloogiad ja -teenused – kahte suunda:
 - i. Arendatakse ja pakutakse mõjusamaid ja kättesaadavamaid tervishoiuteenuseid. Projekti sisu on arendada esimene potentsiaalne haiguse kulgu mõjutav Parkinsoni tõve ravim. Olemasolevad ravimid ei mõjuta haiguse kulgu, ei leevenda

- mittemotoorseid sümptomeid ja kaotavad ajapikku oma toime. Seega oleks meie projekt suur kliiniline läbimurre, mis mõjutaks miljonite patsientide elu.
- ii. Suurendatakse tervishoiu ekspordipotentsiaali. Projekti eduka realiseerimise korral läbitakse koostöös farmaatsiaettevõttega III faasi inimkatsed, mis võimaldab omakorda turustada toodangut globaalselt. Eestis ei ole farmakoloogia valdkonnas olnud märkimisväärsed teadus- ja arendustegevuse partnerlusi ega litsentsilepinguid. GDNF mimeetikumide projekt võiks olla esimene oluline projekt, mis tooks antud valdkonnas Eesti maailmakaardile ja millel oleks järgmistele projektidele positiivne mõju nii mikro- kui ka makrotasandil.
 - c. Innovatsioonilaen on suunatud turutõrke leevendamiseks. See tähendab, et projektil peab olema selge uuenduslik sisu, kuid selle realiseerimine on tavapankade jaoks liiga riskantne või nõuab paindlikumaid tagatisi.
 - d. Laenu saab kasutada tegevusteks, mille tehnoloogiline valmidus on vähemalt tasemel TVT5.
 - e. Biotehnoloogia sektor ei kuulu innovatsioonilaenu tingimustes punkt 22 „Laenu ei anta järgnevate tegevuste ja ettevõtjate rahastamiseks“ loetelusse.
5. Finantskomitee annab uusi täiendavaid siduvaid juhiseid taotluse uueks läbivaatamiseks: „Võimaliku finantseerimise edasisel menetlemisel tuleb hinnata tagatiste piisavust, realiseeritavust ja õiguslikku teostatavust, sealhulgas intellektuaalomandi õiguste ning aktsiate pantimise võimalusi.“ Toonitame, et innovatsioonilaenu tingimustes tagatisnõue puudub. Tegemist on selgelt komitee poolt loodud nõudega, mis ei olnud taotlejatele taotluse esitamisel kättesaadavaks tehtud.

Lisaks eeltoodule soovime ka tuua välja asjaolu, et EIS ei järginud taotluse menetlemisel menetluse tingimusi ja nõudeid. Nii innovatsioonilaenu tingimustes kui ka eelnenud tutvustuses on protsessi kogupikkuseks määratud 15 tööpäeva. Meie taotluse menetlus kestis aga 2,5 kuud, saamata olulist tagasisidet. Menetluse ajal ei esitatud meile lisaküsimusi. Meile lubatud tähtaegu ületati ja informatsiooni jagati vaid järelepärimise peale suulises vormis. Menetluse eripärana võib veel välja tuua, et EISi ärikonsultant eelistas meiega suhelda telefoni teel ning ei soovinud meile kirjalikult vastata. Antud suhtlusviis tundus väga veider ja kummastav. Meile anti korduvalt lubadusi erinevate tähtaegades osas, millest kinni ei peetud. Põhiliseks põhjenduseks taotluse menetlemise tähtaja ületamisel oli meile teadaolevalt komisjoni kvoorum kokku mittesaamine või komisjoni koosoleku edasilükkumine. See tekitas omakorda küsimusi EISi üldisest administratiivsest võimekusest.

Omaltpoolt oleme kohtunud EISi esindajatega kahel korral ning tutvustanud neile mõlemal korral ka TA-projekti. Esimesel korral kasutasime inglise keelset presentatsiooni, hiljem tegime selle arusaadavuse parandamise eesmärgil ümber eesti keelseks. Mõlema esitluse korral sisulisi küsimusi ei järgnenud. Teisel kohtumisel nõustus EIS, et meie alaprojektid vastavad riigiabi kriteeriumitele, v.a. üks, mille eemaldamisega olime nõus. EISi analüütik avaldas arvamust, et risk on liiga suur, kuid oma arvamuses ei põhjendanud ta millist liiki riskiga on tegemist ja millistele asjaoludele tuginedes tegi ta järelduse, et projektiga seonduv risk on EISi jaoks liiga suur.

Pärast kohtumist EISiga esitasime enda poolt kirjalikult palju täiendavaid materjale, millele ei järgnenud kunagi ühtegi vastust ega kommentaari.

Mõni nädal enne finantskomitee koosolekut toimus eelkomisjon. Pärast eelkomisjoni toimumist helistas meile EISi ärikonsultant ja ütles, et võiksime olla valmis negatiivseks laenuotsuseks. Ta põhjendas negatiivset otsust kahe peamise argumendiga. Esiteks, et EIS-il puudub kompetents hindamaks biotehnoloogia ettevõtteid ning teiseks, et EIS-il puudub „söögiisu“ riski võtmise osas. Olime täiesti hämmingus tagasiside osas. Meie jaoks ei ole usutav ega loogiline argument, et EIS-il puudub kompetents meie taotluse hindamiseks. GeneCode AS on saanud alates 2021.a. RUP'ist kolmel korral toetust. Iga kvartal, kuni tänaseni esitame EIS-il aruandeid oma tulemustest. EIS-il on jooksvalt olemas ülevaade ja jooksvalt teostatakse ka hindamist. Soovitasime EISi ärikonsultandile „turult“ teenus sisse osta. Oleme seisukohal, et asjaolu, et EISil puudub majasisene kompetents meie poolt esitatud taotluse hindamiseks, ei tohi tuua kaasa automaatselt negatiivset otsust. Otsuse

tegemiseks oleks EIS pidanud kaasama majavälise eksperdi, kes oleks abistanud komiteed otsuse tegemisel ning vajadusel selgitanud biotehnoloogia ettevõtete eripärasid ning taotluses esitatud andmeid.

Toonitame, et pärast eelkomitee toimumist küsisime veel täiendavalt, et kas me saame enda poolt midagi täpsemalt lahti seletada või saata täiendavat informatsiooni. Saime vastuseks, et viga ei ole meis, vaid EIS-is. Meile selgitati, et GeneCode AS on kõik dokumendid korrektselt esitanud. Meile selgitati, et EISi majasiseselt toimub filosoofiline arutelu selle kohta millised valdkonnad ja projektid üldse laenu võiksid saada. EISi esindaja viitas korduvalt organisatsiooni üldisele ettevaatlikkusele kõrgema riskiga projektide rahastamisel, mis läheb vastuollu EIS-i enda poolt valitud strateegiliste eelisvaldkondade olemusega. Asjaolu, et arutelu laenutingimuste ja tingimuste osas, millele ettevõtte peaks vastama, käib ajal, mil meede on väljakuulutatud, on asjakohatu. Oleme seisukohal, et laenutaotluste menetlemisel tuleb tagada kõigi taotlejate võrdne kohtlemine lähtudes kehtestatud nõuetest.

Kuivõrd innovatsioonilaenu eesmärk on toetada projekte, mille rahastamine ei ole turutingimustel võimalik kõrge tehnoloogilise ja arendusrisi tõttu, tundub meie jaoks arusaamatu miks meie poolt esitatud taotlust ei rahuldatud. Kui laenu saamise eelduseks seatakse siduvad kommertslepingud, täiendav erakapital ning juba tõendatud rahavood, muutub innovatsioonilaenu eesmärk sisutühjaks, sest sellises arengufaasis oleks ettevõttel juba võimalik kaasata rahastust tavapärastelt finantseerijatelt.

Eeloodust tulenevalt palub GeneCode AS:

- 1) Vaadata täiendavalt üle EISi finantskomitee otsus ning selgitada meile otsuse aluseks olevaid kaalutlusi;
- 2) Jagada täpsemaid suuniseid enne uue taotluse esitamist:
 - 2.1 Kui suures summas peaksid olema kaetud tuleviku rahavood ja millise perioodi osas?
 - 2.2 Millised nõuded kehtivad usaldusväärsetele tõenditele?
 - 2.3 Mis summas peaks ettevõtte kaasama täiendavalt omakapitali erainvestoritelt?
 - 2.4 Millised nõudmised kehtivad ettevõtte riskiprofiili hindamise osas?
 - 2.5 Kas täiendava tagatisnõude seadmise nõue on kooskõlas innovatsioonilaenu tingimustega?

Lisaks soovime anda teada, et oleme valmis koostööks, kuna meil on endiselt huvi jätkata innovatsioonilaenu taotlemist. Oleme ka valmis kohtuma ja lähemalt meie TA-projekti tutvustama.

Lugupidamisega,

Paavo Pilv

Juhatuse esimees

GeneCode AS

+372 5020111

paavo.pilv@genecode.com